

Az Ókor-Történet-Írás sorozat

A PTE Ókortörténeti Tanszéknek hagyományos tudományos kiadványa a napjainkig rendszeresen megjelenő *Specimina Nova Dissertationum ex Institutis Historiae Antiquae et Archaeologiae Universitatis Quinqueecclesiensis* évkönyv, ami a Régészet Tanszékkel közösen készül (mivel 2008-ig közös Ókortörténeti és Régészeti Tanszék volt az egyetemen), immár több mint három évtizede. Ez azonban a nemzetközi kutatás számára kívánja bemutatni a pécsi ókortörténeti és régészeti eredményeket, azokat is rövidebb tanulmányok formájában, ezért – néhány egyedi és újabb számtól eltekintve – kizárólag idegen nyelven készül. Az Ókortörténeti Tanszék új arculati elemének megteremtése érdekében került sor egy magyar (és egy idegen nyelvű) tanszéki sorozat elindítására. Ezt azért is éreztük fontosnak, mert néhány évvel korábban a két tanszék külön-külön önálló egységgé alakult, és mindkét tanszék törekedett a saját identitását megfelelően bemutatni a kutatás és az olvasóközönség számára. A sorozat elindításában komoly szerepet játszott az is, hogy az Ókortörténeti Tanszék két egykori professzorának, Vargyas Péternek (1950–2009) és Tóth Istvánnak (1944–2006) kiadatlanul, kéziratban maradt az MTA akadémiai nagydoktori disszertációja, és szerettük volna ezeket közkinccsé tenni. Terveinket szerencsére a kezdetektől fogva és az azóta eltelt évek során is folyamatosan segíti a magyarországi L'Harmattan Kiadó, és személyesen a kiadó vezetője, Gyenes Ádám is folyamatosan a támogatásáról biztosít minket. Az első kötet 2010-ben jelent meg Vargyas Péter, nemzetközileg is méltán elismert assziriológus a babilóni pénztörténet kutatásában elért kiemelkedő eredményeiről. Ennek a különösen magas színvonalon készült monográfiának kiadása nemcsak a sorozat elindításában, vagy az Ókortörténeti Tanszéken folyó kutatásoknak bemutatásában volt kiemelkedően fontos szerepe, hanem azért is volt jelentős lépés, mert a magyarországi assziriológia képviselői elsősorban a nemzetközi tudományos életben vállalnak aktív szerepet, és évtizedek óta adósaak voltak anyanyelvünkön kiadott, magyar szakemberek által írt monográfiák megjelentetésével. Szerencsére azóta már több is megjelent magyar nyelven az assziriológia területén (további kettő a sorozatunkban) és bizton állíthatjuk, hogy újabbak is következni fognak (a következő két évben kettő kötet megjelentetésére már támogatást is kapott a sorozat, további kettőre pedig majd ezután pályázunk).

A sorozat második kötete a szöveget gondozó Szabó Ernő áldozatos és lelkiismeretes munkájának köszönhetően jelent meg. Tóth István az ókori pannoniai vallás

gyökereiről szóló könyvében a népi hiedelmek mellett a pannoniai vallásosság egyedi jelenségeit tárgyalja részletesen. A sorozat két első kötete jól reprezentálja a sorozat terveit, miszerint szeretnénk új, az ókortudományban eddig talán kevésbé reprezentált kutatások eredményeit a közönség elé tárni, amelyek az ókortudomány három hagyományos területét egyaránt lefedik, a klasszikus görög és római világ ismeretein kívül az ókori Kelet kultúráit is. Emellett az Ókortörténeti Tanszéken hagyományosan jelentősek az ókori vallástörténeti és gazdaságtörténeti kutatások. Ennek tükrében jelent meg a tanszéken rendezett gazdaságtörténeti és történeti földrajz konferencia eredményeit bemutató harmadik kiadványunk. Nyugdíjba vonuló tanszékvezetőnk és kolléganőnk, Fekete Mária 65. születésnapjának és tudományos munkásságának tiszteletére készült ünnepi kiadványunk számos tanulmánya foglalkozik a vallástörténethez kötődő témakörökkel. A sorozat utolsó két kötete két assziriológiai monográfia, az első a babilóni orvostörténet kérdéseiről értekezik Bácskay András tollából, míg Vér Ádám az Újasszír Birodalom keleti hódításainak kiterjesztéséről, az asszír hatalom megszilárdításáról, új városok, és tartományok kiépítéséről adta közre kutatásait.

Vér Ádám korábbi doktori disszertációjának alapjain írta meg könyvét, amely a sorozatunk következő célkitűzését testesíti meg, mely szerint a továbbiakban a kiemelkedő ókortörténeti doktori disszertációknak is helyet kívánunk adni a sorozatban. Agócs Nándor idén megjelenő munkája éppen ebbe a sorba illik. Ezzel egyúttal egy, a pécsi ókortudományi doktori alprogramban végzett fiatal kutató könyvét közzönthetjük.

Terveink szerint 2019-ben és 2020-ban is legalább két-két kötetet jelentetünk meg, és ezt az utána következő években is folytatni kívánjuk. Továbbra is elkötelezettek vagyunk az ókori vallástörténet, gazdaság- és társadalomtörténet kutatásának témái felé, de célunk további hiánypótló munkákat is megjelentetni. A doktori disszertációk megjelentetésével pedig szeretnénk alkotásra biztatni, valamint publikációs lehetőséget nyújtani fiatal, de figyelemreméltó eredményeket elérő kollégáinknak. Ezzel a célunkkal egyúttal az érdeklődő olvasói közönségnek is bepillantást engedünk a pécsi ókortörténeti képzés legmagasabb szintjének eredményeibe.

A sorozat könyvei

Vargyas Péter: A pénz története Babilóniában a pénzverés előtt és után. Pécs – Budapest, 2010. (Ókor-Történet-Írás 1.)

Tóth István: Pannoniai vallástörténet. Pécs – Budapest, 2015. (Ókor-Történet-Írás 2.)

Csabai Zoltán – Földi Zsombor – Grüll Tibor – Vér Ádám (szerk.): Ökonómia és ökológia. Tanulmányok az ókori gazdaságtörténet és történeti földrajz köréből. Pécs – Budapest, 2015. (Ókor-Történet-Írás 3.)

Csabai Zoltán – Szabó Ernő – Vilmos László – Vitári-Wéber Adrienn (szerk.):
EURÓPÉ égisze alatt. Ünnepi tanulmányok Fekete Mária hatvanötödik születésnapjára kollégáitól, barátaitól és tanítványaitól. Pécs – Budapest, 2015.
(Ókor-Történet-Írás 4.)

Bácskay András: Orvoslás az ókori Mezopotámiában: A mezopotámiai gyógyító rítusok elmélete és gyakorlata. Pécs – Budapest, 2018. (Ókor-Történet-Írás 5.)

Vér Ádám: Az Újasszír Birodalom keleti tartományai. Pécs – Budapest, 2018.
(Ókor-Történet-Írás 6.)

A sorozat következő, megjelenés alatt álló kötete

Agócs Nándor: 'Dignitas, auctoritas, maiestas és potestas' Pannoniában. A politikai-, vallási-, és gazdasági hatalom ismert pannoniai származású és helyi birtokosai Pannonia térségében Augustustól Iustinianus koráig. Pécs – Budapest, 2019.

Csabai Zoltán